

POLITICA DE PROTECȚIE A COPILULUI

A ASOCIAȚIEI “FDP-PROTAGONIȘTI ÎN EDUCAȚIE”

Prefață

În viziunea Asociației FDP-PROTAGONIȘTI ÎN EDUCAȚIE (denumita, în continuare, Asociația FDP) *fiecare persoană își poate valorifica talentele cu care a fost înzestrată*. FDP și-a propus încă de la înființare oferirea de oportunități socio-educative în special copiilor și tinerilor cu scopul asigurării incluziunii sociale a acestora.

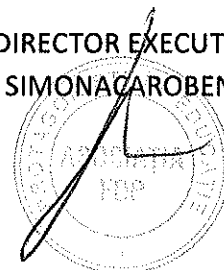
FDP promovează și aplică măsuri de protejare a copiilor împotriva oricărei forme de abuz, neglijare și exploatare. Prin programele sale, oferă condiții de siguranță și bunăstare copiilor și familiilor acestora. Orice suspiciune sau acuzație privind comiterea unui abuz va fi soluționată prompt și corect de către personalul de specialitate. În cadrul activităților proiectelor este strict interzisă orice formă de abuz, neglijare și exploatare.

Fiecare copil este încurajat și sprijinit să sesizeze orice formă de abuz din partea personalului, a părinților sau a altor copii.

Acest document stabilește procedurile de protecție a copilului în cadrul FDP, ținând cont de legislația în domeniu, specificul entității și al beneficiarilor acesteia, definind procedurile privind informarea și relația cu comunitatea, privind admiterea copilului și a părinților în cadrul programelor, privind consilierea și acordarea de sprijin copiilor și părinților acestora, privind programul individualizat de intervenție, privind prevenirea, identificarea, semnalarea.

FDP promovează legislația privind protecția copilului în toate proiectele și programele implementate precum și în cadrul parteneriatelor la nivel local, național și internațional.

DIRECTOR EXECUTIV
SIMONACAROBENE

Istoric

Organizația a fost înființată în 1996 de către voluntari italieni și români, cu sprijinul organizației italiene AVSI. Denumirea inițială a organizației a fost Fundația Dezvoltarea Popoarelor.

În parteneriat cu AVSI s-a restructurat pavilionul pediatric „Casa Doru” din Spitalul „Dr. Victor Babeș”. Cu sprijinul UNICEF s-a început primul proiect de dezinstituționalizare a copiilor abandonați în Spitalul „Dr. Victor Babeș” și Vidra și s-a intervenit în regim de urgență în județul Mureș în favoarea victimelor inundațiilor.

În 1999 am început intervenția în comunitatea de romi din satul Iazu, Cojasca județul Dâmbovița. În apropiere de București am deschis prima casă de tip familial, pentru 9 copii abandonați. S-a inaugurat grădinița din Satul Iazu-Cojasca, cu finanțare de la Primăria Madrid, donatori privați din Italia și UNICEF. În apropiere de București am deschis a doua casă de tip familial pentru 7 copii abandonați. În București am deschis a treia casă de tip familial, pentru 5 copii abandonați.

FDP a inițiat campania de sensibilizare privind integrarea copiilor dezinstituționalizați în școli, la nivelul a 11 județe.

La Cluj am înființat Centrul de dezvoltare a abilităților de viață independentă pentru tineri – programul „Compania”.

FDP a implementat în 2006 primul proiect transnațional de schimburi de experiență în domeniul cheie: protecția copilului, integrare profesională și populație romă, în parteneriat cu organizații din România, Italia, Polonia, Bulgaria și Belgia.

În anul 2007 punctul de lucru Cluj-Napoca devine filială cu personalitate juridică. În anul 2008 punctele de lucru din Arad și Dâmbovița primesc personalitate juridică și devin filiale.

În 2009 experiența FDP în domeniul HIV este recunoscută la nivel internațional și transferată unor specialiști din Kazakstan în cadrul unui parteneriat cu organizația Maksora. Au fost inițiate primele activități de calificare profesională în domeniul auto, pentru 45 de tineri în dificultate cu sprijinul UniCredit și al AutoItalia. FDP și filialele își întăresc capacitatea organizațională într-un proces de planificare strategică, formarea personalului în domenii cheie și schimbarea identității vizuale.

Din 2010 FDP începe implementarea a trei proiecte strategice finanțate din Fondul Social European care permit consolidarea intervenției în domeniul ocupării și educației și dezvoltă o nouă direcție, cea a economiei sociale. A început proiectul de reintegrare voluntară în comunitățile de origine a 50 de familii de romi din tabăra "Triboniano" din Milano în parteneriat cu AVSI și Primăria Milano.

Experiența FDP în intervențiile în favoarea persoanelor de etnie roma este recunoscută în cadrul unui proiect de schimburi de experiență la nivel european, implementat de Cittalia și alte 10 organizații și instituții publice din cinci țări Europene.

FDP a înființat în 2011 șase centre regionale care oferă servicii de ocupare în localități urbane (București, Arad, Cluj, Dâmbovița, Olt, Gorj) și 13 centre rurale în comunități din județele Arad și Dâmbovița.

În 2012 se semnează parteneriatul strategic cu Fundația Real Madrid în vederea deschiderii Școlii Sociale Sportive la București, se înființează întreprinderea socială „Fabrica de mozaic”, la București și încep activități de igienizare și suport educațional pentru copiii de pe rampa de gunoi de la Pata Rât – Cluj.

În 2013s-a implementat primul proiect de combatere a formelor discriminării, "BEAMS Breaking Down European Attitudes towards Migrant/ Minority Stereotypes" și s-au deschis Centrele „Școala după Școală” din București, Dâmbovița și Cluj. Peste 160 de copii cu risc de abandon școlar beneficiază de activitățile educative din cadrul centrelor, îmbunătățindu-și rezultatele școlare și frecvența.

În 2014 FDP implementează primul proiect de cooperare internațională "Femei active în comunitate, responsabile în familie" – Creșterea participării femeilor din Betleem și regiunea Hebron, Palestina, la viața socială".

În 2015 FDP deschide și inaugurează Centrul de consiliere și sprijin pentru părinte și copil în București. Au fost susținute 80 de mame tinere din comunități defavorizate, cu activități tip școala părinților, consiliere, cu produse pentru bebeluși în Cluj și Dâmbovița. 20 de copii de pe rampa de gunoi Pata Rât – Cluj sunt integrați într-un Centru Multifuncțional de servicii sociale integrate „Țara Minunilor”, ca urmare a parteneriatului încheiat cu Direcția de Asistență Socială și medicală Cluj-Napoca.

În 2016 s-a dezvoltat un parteneriat solid, cu un trust media, determinând astfel creșterea vizibilității și dezvoltarea programului Școala Socială Sportivă; s-a implementat un proiect educativ cu privire la discursul instigator la ură în mediul online în școli din București, Cluj și Arad, precum și seminarii cu jurnaliști, cu privire la aceeași tematică, s-au deschis 4 apartamente

sociale în septembrie 2016 unde locuiesc 7 tineri și 2 copii aflați în situații de dificultate; s-a deschis o locuință protejată – Majilinda, pentru tineri în dificultate.

Tot în acest an-am schimbat denumirea din Fundația Dezvoltarea Popoarelor în **Asociația FDP-Protagonişti în educație**.

În anul 2017 s-a început derularea proiectului Educația - Centrul Schimbării în Comunitate a cărui scop constă în creșterea accesului la educație pentru copii și tineri proveniți din familii dezavantajate, prin crearea unui spațiu comunitar care să deservească la dezvoltarea comunității Pata Rât - Cluj.Cu sprijinul Fundației Renovabis a fost implementat proiectul "Empowering parents for raising happy children "principalul scop fiind dezvoltarea abilităților părintești și sporirea stimei de sine în rândul celor 25 de părinți expuși riscului de excludere socială și împrumutarea părinților cu riscuri de a cunoaște și de a-și accesa drepturile, de a cunoaște și de a respecta drepturile copiilor prin educație și acces la servicii. De asemenea, în 19 noiembrie – Ziua Mondială a Săracilor, am fost alături de cei aflați în nevoie ca răspuns la îndemnul Sfântului Părinte de a reacționa la cultura rebutului și a risipei, însușindu-ne cultura întâlnirii și împărtășind orice formă de solidaritate.

Viziune, misiune, valori

Viziune

În viziunea FDP, fiecare persoană își poate valorifica talentele cu care a fost înzestrată.

Misiune

La cei peste 20 ani de la înființare, misiunea FDP este aceea de a promova demnitatea umană a celor mai dezavantajate persoane din comunitățile noastre, pornind de la experiența fiecăruia dintre ei și implicându-i ca adevărați protagonişti ai vieții lor.

Valori – Metoda de lucru a FDP are în vedere o abordare pozitivă, care valorizează persoana, indiferent de dificultatea situației în care se află, prin implicare și participare activă.

Centralitatea persoanei

A pleca de la pozitiv

A face împreună

Parteneriate

Subsidiaritatea

Angajament

Asociația FDP dezvoltă și a dezvoltat diverse proiecte și acțiuni în favoarea copiilor, în diferite contexte și zone de peste 20 de ani. Asociația FDP s-a implicat întotdeauna pentru a favoriza bunăstarea copiilor.

1. Toate persoanele implicate în diferite activități (angajați, voluntari, stagiați) sunt conștiente de problemele legate de creșterea armonioasă și pozitivă a minorilor, acordând o atenție deosebită problemelor legate de abuz și exploatare sexuală și de riscurile acestora.
2. FDP se angajează să asigure și să verifice existența unui mediu în care drepturile minorilor sunt întotdeauna protejate, în primul rând dreptul la viață, dreptul de a crește într-o familie, și dreptul de a avea o locuință.
3. Se angajează să asigure o intervenție eficientă ca răspuns la orice raportare a criticității și prejudecăților pentru minori, în special a cazurilor de abuz prin sprijinirea și protejarea copilului implicat (vezi anexa 1).

Responsabilitate

Responsabilitatea finală este al directorul executiv care verifica să fie respectate regulile stabilite în acest document. La rândul său, directorul executiv delegă managerilor de proiect și coordonatorilor să respecte, să aplice și să verifice regulile. În special, fiecare coordonator trebuie să se asigure că fiecare adultcare intră în contact cu un copil dezvoltă un sentiment de responsabilitate cu privire la munca sa, astfel încât acțiunile și comportamentele necorespunzătoare și abuzive să fie imediat raportate.

Implementarea și monitorizarea politicii de protecție a copilului.

Politica și procedurile de protecție a copilului trebuie să fie implementate la toate nivelele organizaționale, de către fiecare angajat, voluntar, student în practică sau beneficiar al FDP. Fiecare adult implicat in activitatile Asocatiei FDP este informat privind politica interna privind protectia copilului si subscrie o declaratie pe propria respnsabilitate (vezi anexa 2).

Coordonatorii proiectelor/programelor sunt responsabili pentru diseminarea și aplicarea practică a documentului în cadrul proiectelor gestionate precum și pentru monitorizarea

aplicării politicii de protecție a copilului în programele gestionate și pentru capitalizarea bunelor practici în domeniu.

Monitorizarea politicii de protecție a copilului se va efectua permanent, în scopul asigurării aplicării corespunzătoare și continue a procedurilor, precum și în vederea identificării aspectelor problematice de protecție a copilului, care pot completa documentul.

Monitorizarea aplicării politicii de protecție a copilului în rețeaua centru de consiliere precum și în cadrul familiilor unde au fost reintegrați copiii beneficiari ai FDP se va efectua de către personalul responsabil de reintegrare/ plasament în strânsă cooperare cu specialiștii în protecția copilului la nivel local.

Personalul responsabil de activitățile directe cu copii prevenire/reintegrare/plasament va efectua vizite de monitorizare periodice astfel încât să asigure revizuirea periodică a planului individualizat de servicii pentru fiecare copil completând raportul de monitorizare, inclusiv la capitolul protecției copilului. Întâlniri regulate, în centrul de consiliere, cu angajații și părinților vor fi organizate pentru susținere, supervizare și abordarea problemelor privind protecția copilului în cadrul Asociației.

În activitățile sale, Asociația FDP respectă prevederile din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată 2014, cu modificările și completările ulterioare, Regulamentului (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE și orice prevedere legală aplicabilă în domeniu.

Asociația FDP asigură protejarea intimității copilului prin: informarea părinților, tutorilor și altor persoane îndreptate în grija cărora copii se află în îngrijire cu privire la categoria de date cu caracter personal colectate și prelucrate, scopul prelucrării, destinația și termenul de păstrare a acestor date, prin personal instruit în acest sens și prin luarea tuturor măsurilor tehnice și organizatorice de securitate a datelor cu caracter personal pentru protejarea acestor date împotriva distrugerii accidentale sau ilegale, pierderii, modificării, dezvăluirii sau accesului neautorizat. Drepturile copiilor (Anexa 3) vor fi postate vizibil în spațiile prevăzute pentru activități educaționale pentru copii astfel încât copiii să le vadă, să le înțeleagă și să le cunoască.

Obiectivele politicii de protecție a copilului

Această politică își propune să:

- prevină cazurile de abuz îndreptate împotriva copilului și reducerea numărului de incidente (copil-copil, adult-copil) în cadrul programelor și serviciilor din fiecare asociație membră;
- conștientizeze copiii asupra drepturilor lor și a rolului activ în protecția copilului;
- informeze copiii, angajații, membrii Consiliului Director, familiile și membrii comunității, voluntarii și partenerii (sponsori, donatori, jurnaliști, autorități guvernamentale, etc.) cu privire la politica de protecție a copilului și a procedurilor legate de acestea (sensibilizare/conștientizare, prevenire, raportare, modalități de răspuns);
- încurajeze membrii personalului direct implicat în desfășurarea de activități cu copiii să își folosească abilitățile necesare pentru a contribui la dezvoltarea și protejarea fiecărui copil;
- asigure condițiile de muncă necesare personalului pentru a putea contribui la dezvoltarea și protecția fiecărui copil;
- încurajeze discuțiile libere și sincere despre abuzul îndreptat împotriva copilului, în cadrul întâlnirilor naționale, workshop-urilor, programelor și serviciilor, între diferiți parteneri (copiii, tinerii și familiile acestora, angajații care se ocupă cu îngrijirea copiilor și tinerilor, personalul din structurile de management, membrii Consiliului Director, personalul de relații publice și cel însărcinat cu strângerea de fonduri, profesorii, personalul administrativ și de securitate, etc.)
- stabilească modalități de raportare corecte, sigure și transparente pentru toate tipurile de programe, modalități care garantează dreptul partenerilor (copii, părinți și personal) de a se face auziți;
- formeze o rețea activă de protecție, astfel încât copiii și adulții din cadrul organizației să fie în siguranță. În cadrul tuturor asociațiilor, membrii personalului luptă pentru protecția copiilor.

Cod de conduită

Fiecare copil este unic și irepetabil și poate dezvolta talentele care i-au fost date. Acesta este motivul pentru care este esențial ca acesta să fie privit cu respect, să fie tratat corespunzător și cu demnitate. Toți adulții care vin în contact cu copiii, din diferite motive **nu ar trebui:**

- 1) să împovăreze, să atace fizic sau să abuzeze fizic sau psihologic un copil;
- 2) să prezinte atitudini față de copii care pot afecta negativ dezvoltarea lor;
- 3) să interacționeze cu comportamente care sunt exemple negative;

-
- 4) să se implice în orice activitate pornografică cu copii;
 - 5) să se angajeze în activități sexuale sau să aibă relații sexuale cu copiii;
 - 6) să abuzeze copilul;
 - 7) să folosească o limbaj neadecvat, să facă sugestii sau să dea sfaturi inadecvate, jignitoare sau abuzive;
 - 8) să se comporte necorespunzător sau să fie provocator din punct de vedere sexual;
 - 9) să tolereze sau să participe la comportamente abuzive sau care pun în pericol siguranța acestora (abuzul de alcool, droguri, altele);
 - 10) să acționeze în așa fel încât să rușineze, să umilească, să diminueze sau să disprețuiască un copil sau să perpetueze orice altă formă de abuz emoțional.

Această listă nu este exhaustivă sau exclusivă. Principiul de bază este că trebuie evitate acțiunile sau comportamentele care ar putea fi necorespunzătoare sau potențial abuzive față de copii.

Anexa 1. Fișa de informare asupra abuzului

FDP desconsideră orice formă de abuz asupra copilului și contribuie la promovarea unui mediu de dezvoltare sigur, sănătos și protectiv pentru copii.

FDP consideră că toți copiii au dreptul la protecție și neagă orice formă de discriminare în acest sens.

FDP reacționează prompt la orice suspjecție sau act de violență în raport cu copiii, declanșând imperativ mecanismul intern și extern de semnalare și denunțare a problemelor.

În sensul angajamentelor și mecanismelor exprimate în prezentul document, FDP adoptă și operează cu următoarele noțiuni:

Copil

Orice ființă umană sub vârsta de 18 ani.

Protecție a copilului

Totalitatea acțiunilor întreprinse de indivizi, organizații, comunități și state în vederea protejării copiilor de diferite manifestări de violență.

Abuz asupra copilului

Orice formă de violență fizică sau emoțională, sexuală, tratament neglijent sau exploatare, care dăunează sau pune în pericol viața, dezvoltarea sau demnitatea copilului (Organizația Mondială a Sănătății)

Componentele abuzului:

- Abuz fizic
- Abuz emoțional
- Abuz sexual
- Exploatare
- Neglijență

Abuz fizic

Orice vătămare fizică reală sau potențială adusă copilului în urma interacțiunii sau lipsei de interacțiune cu părintele sau un alt adult în poziție de responsabilitate, influență sau încredere.

Abuz emoțional

Orice acțiune sau inacțiune care dăunează sau are un înalt grad de probabilitate de a provoca un prejudiciu sănătății fizice, psihice, morale, emoționale a copilului sau dezvoltării lui sociale pentru procesul de dezvoltare a copilului sub aspectul sănătății fizice, psihice, emoționale, educației, dezvoltării, nutriției, spațiului sigur de viață, în limita resurselor disponibile, care pot provoca sau provoacă un prejudiciu vieții, sănătății și dezvoltării copilului.

Acestea pot include: tratament denigrator, degradant sau umilitor, amenințarea, discriminarea, ridiculizarea, ostilitatea, respingerea etc.

Abuz și exploatare sexuală

Implicarea copilului în activități sexuale (reale sau virtuale) cu utilizarea forței sau constrîngerii, abuzînd de o poziție de încredere, influență sau autoritate asupra copilului ori de o situație de vulnerabilitate a acestuia.

În conformitate cu Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, acestea includ, dar nu se limitează la următoarele acțiuni:

- ☒ Acostarea reală sau prin tehnologii de comunicare a copilului în scopuri sexuale;
- ☒ Determinarea intenționată a unui copil să asiste la comiterea unui abuz sexual sau la desfășurarea de activități sexuale;
- ☒ Recrutarea unui copil pentru a practica prostituția infantilă;
- ☒ Determinarea unui copil să participe la acte sexuale, prostituție sau spectacole pornografice;
- ☒ Constrîngerea unui copil să se prostitueze sau să participe la spectacole pornografice;
- ☒ Obținerea profitului din prostituția infantilă;
- ☒ Producția, difuzarea, procurarea sau deținerea de pornografie infantilă;
- ☒ Accesul intenționat la pornografia infantilă prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor, etc.

Prostituție infantilă

Exploatarea unui copil în activități sexuale, atunci cînd se oferă sau se promite o recompensă de orice natură, indiferent dacă aceasta se oferă copilului sau unei terțe persoane.

Pornografie infantilă

Orice material care prezintă în manieră vizuală un copil care desfășoară un comportament sexual explicit, real, simulat sau orice reprezentare a organelor sexuale ale unui copil în scopuri sexuale.

FDP – Protagonişti în educație
Str. Albesti nr. 14, sector 2, Bucuresti
CF 9019287
Tel.: +40 21 255.22.58/61, Tel./fax: +40 21 255.22.59
bucuresti@fdpsr.ro, www.fdpsr.ro

Neglijare

Lipsa atenției sau atenția necorespunzătoare din partea unui adult responsabil

Anexa 2. Model-tip de declaraţie pe propria responsabilitate

DECLARAŢIE PE PROPRIA RESPONSABILITATE

Nume, prenume -----Carobene Simona-----

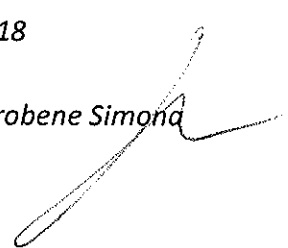
Poziţia în cadrul Asociaţiei -----Director executiv-----

Prin prezenta, declar cu toată responsabilitatea următoarele:

- 1 Nu am fost niciodată bănuît, învinuît sau declarat vinovat în cauze penale intentate pe marginea infracţiunilor împotriva familiei şi minorilor.
- 2 Permit verificarea de către organizaţie a datelor menţionate la p.1 a prezentei declaraţii.
- 3 Subscriu la politica de protecţie a copilului aplicată în cadrul Asociaţiei şi îmi asum responsabilitatea pentru respectarea cu stricteţe a procedurilor descrise în document.

Data: 22.05.2018

Semnătura: Carobene Simona

Anexa 3. Convenţia ONU cu Privire la Drepturile Copilului

Drepturile copilului

1. Dreptul inerent la viaţă şi dreptul de a avea un nume la naştere şi de a i se asigura o cetăţenie.
2. Dreptul de a se întâlni cu alte persoane şi de a înfiinţa sau adera la asociaţii, cu excepţia cazului în care un atare fapt ar viola drepturile altora.
3. Dreptul la protejarea vieţii private, a familiei, a domiciliului şi a corespondenţei şi împotriva calomniei sau defăimării.
4. Dreptul de a beneficia de securitate socială, de a beneficia de un nivel de viaţă adecvat.
5. Dreptul la protecţie împotriva exploatării sexuale şi abuzului sexual, inclusiv prostituţia şi implicarea în pornografie.
6. Dreptul copiilor presupuşi sau dovediţi a fi comis un delict la respectarea drepturilor lor umane şi în special de a beneficia de toate aspectele procesului juridic intentat, inclusiv asistenţa juridică sau de alta natură în pregătirea şi prezentarea apărării lor.
7. Dreptul la protecţie şi asistenţă în realizarea şi exercitarea deplină a drepturilor lor, în condiţiile prezentei legi. Copilul are dreptul de a menţine relaţii personale şi contacte directe cu părinţii, rudele, precum şi cu alte persoane faţă de care acesta a dezvoltat legături de ataşament.
8. Dreptul de a-şi cunoaşte rudele şi de a întreţine relaţii personale cu acestea, precum şi cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viaţa în familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.
9. Copilul care a fost separat de ambii părinţi sau de unul dintre aceştia printr-o măsură dispusă în condiţiile legii are dreptul de a menţine relaţii personale şi contacte directe cu ambii părinţi, cu excepţia situaţiei în care acest lucru contravine interesului superior al copilului. Instanţa judecătorească, luând în considerare cu prioritate interesul superior al copilului, poate limita exercitarea acestui drept, dacă există motive temeinice de natură a periclita dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului.
10. Copilul ai cărui părinţi locuiesc în state diferite are dreptul de a întreţine relaţii personale şi contacte directe cu aceştia, cu excepţia situaţiei în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.
11. Copiii neînsoţiţi de părinţi sau de un alt reprezentant legal, ori care nu se găsesc sub supravegherea legală a unor persoane, au dreptul de a li se asigura în cel mai scurt timp posibil reîntoarcerea alături de aceştia.
12. Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice şi a vieţii sale intime, private şi familiale.
13. Dreptul la libertatea de exprimare.
14. Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-şi exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl priveşte.

15. În orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, copilul are dreptul de a fi ascultat. Dreptul de a fi ascultat conferă copilului posibilitatea de a cere și de a primi orice informație pertinentă, de a fi consultat, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea opinia sa, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.
16. Dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie.
17. Dreptul la libera asociere în structuri formale și informale, precum și libertatea de întrunire pașnică, în limitele prevăzute de lege.
18. Copilul aparținând unei minorități naționale, etnice, religioase sau lingvistice are dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței sale etnice, religioase, la practicarea propriei sale religii, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai comunității din care face parte.
19. Copilul are dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante.
20. Copilul are dreptul să depună singur plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale. Copilul este informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare a acestora.
21. Copilul are dreptul de a crește alături de părinții săi.
22. Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială
23. Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora, are dreptul la protecție alternativă.
24. Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare necesare pentru asigurarea realizării efective a acestui drept.
25. Accesul copilului la servicii medicale și de recuperare, precum și la medicația adecvată stării sale în caz de boală, este garantată de către stat, costurile aferente fiind suportate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate și de la bugetul de stat.
26. Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.
27. Copilul are dreptul de a beneficia de asistență socială și de asigurări sociale, în funcție de resursele și de situația în care se află acesta și persoanele în întreținerea cărora se găsește.
28. Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea în condiții nediscriminatorii a aptitudinilor și personalității sale.
29. Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței judecătorești de a-și schimba felul învățaturii și al pregătirii profesionale.
30. În cadrul procesului instructiv-educativ copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, de a fi informat asupra drepturilor sale, precum și asupra

modalităților de exercitare a acestora. Pedepsele corporale în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise.

31. Copilul, personal și, după caz, reprezentat sau asistat de reprezentantul său legal, are dreptul de a contesta modalitățile și rezultatele evaluării și de a se adresa în acest sens conducătorii unității de învățământ, în condițiile legii.
32. Copilul are dreptul la odihnă și vacanță.
33. Copilul față de care a fost luată o măsură de protecție specială are dreptul de a menține relații cu alte persoane, dacă acestea nu au o influență negativă asupra dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale.
34. Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, abuz, rele tratamente sau neglijență.
35. Copilul are dreptul la joc, la timp liber și participarea la activități culturale și artistice.